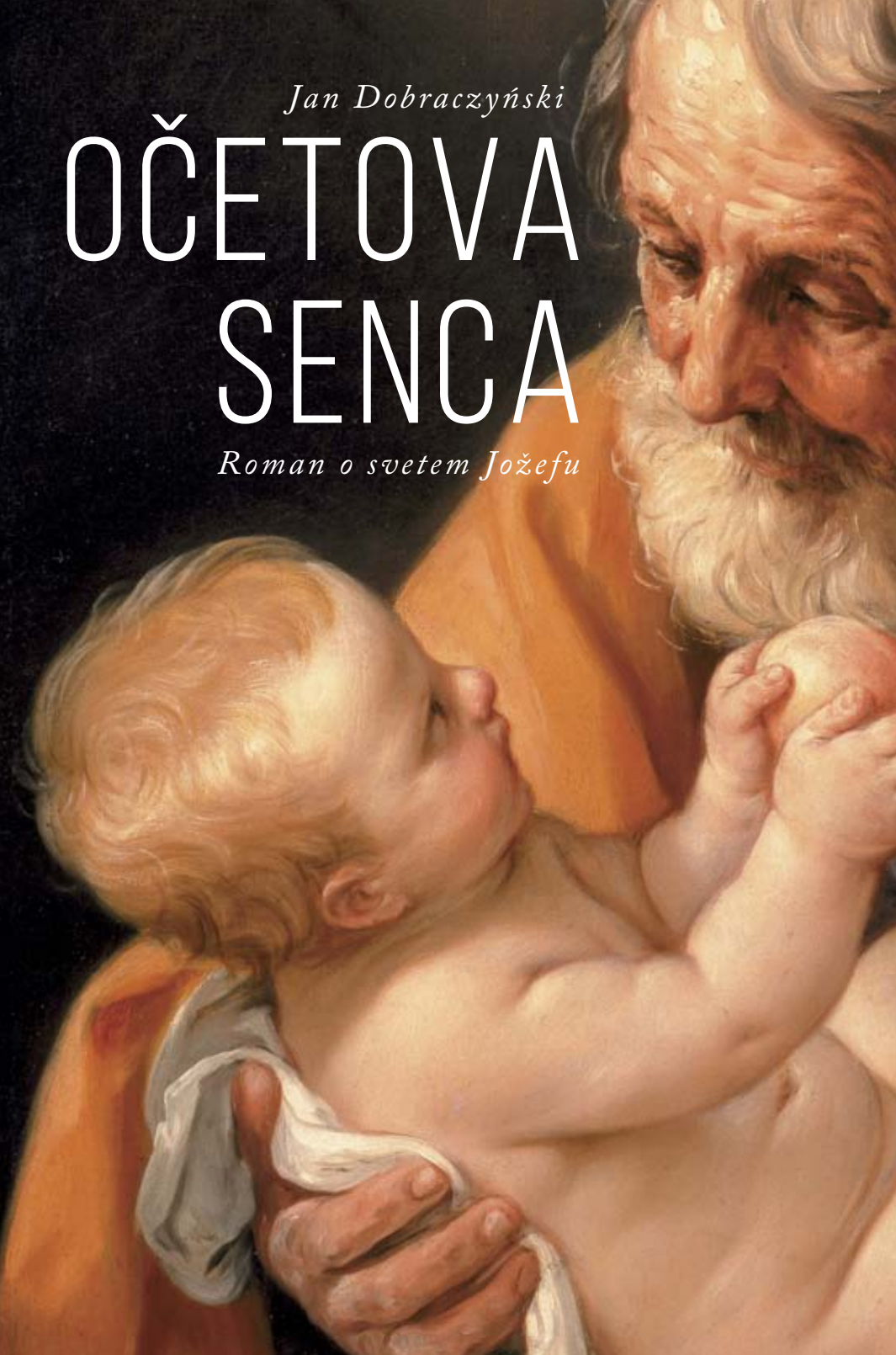

Jan Dobraczyński

OČETOVA SENCA

Roman o svetem Jožefu

OČETOVA SENCA

Jan Dobraczyński

DRUŽINA
2017

JAN DOBRACZYŃSKI
OČETOVA SENCA
Roman o svetem Jožefu

Naslov izvirnika: Cien Ojca

© Aleksandra Dobraczynska

© za slovensko izdajo: Družina d. o. o., 2017

Prevod: Lara Unuk

Jezikovni pregled: Irma Plajnšek Sagadin

Prelom: Pavle Rot, Družina d. o. o.

Oblikovanje naslovnice: Lucia Jerman

Slika na naslovnici: Sveti Jožef z Detetom, Guido Reni
(1575-1642), The Museum of Fine Arts,
Houston, Rienzijeva zbirka, dar
zakoncev Harris Masterson III,
96.1565. Olje na platnu, 88,9 x 72,4 cm,
1638-1640.

Izdala in založila: Družina d. o. o.

Za založbo: Tone Rode

Tiskano v Sloveniji

Naklada: 1000 izvodov

Ljubljana 2017

Vse informacije o knjigah založbe Družina
najdete na spletni strani: www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.162.1-312.6

DOBRACZYŃSKI, Jan
Očetova senca / Jan Dobraczyński ; [prevod Lara Unuk]. - 1. izd. - Lju-
bljana : Družina, 2017

Prevod dela: Cien ojca

ISBN 978-961-04-0396-8

289512704

Dobro je, da govorimo o Njenih privilegijah, toda predvsem jo moramo posnemati. Raje ima, da jo posnemamo, kot da jo občudujemo, in Njeno življenje je bilo tako preprosto ... Toda koliko naporov, koliko razočaranj! Kolikokrat so ljudje kaj očitali dobremu svetemu Jožefu. Kolikokrat mu niso hoteli plačati za njegovo delo. Zelo bi bili začudeni, če bi vedeli, koliko sta pretrpela ...

Sv. Terezija Deteta Jezusa

PRVI DEL

Žena

Žar popoldanskega sonca, ujet v tesno uličico, se je zdel skoraj gost. Pobeljeni zidovi so goreli v slepeči svetlobi. Mali osliček, ki je bil privezan na olupljeno deblo akacije, je žalostno povešal glavo in samo jezno zamahoval z repom po bokih, kadar so ga muhe preveč mučile. Poleg njega sta na cesti čepela dva otroka in se igrala v pesku. Čeprav sta bila povsem zatopljena v igro, se je deček, ko je prišel mimo visok, širokopleč moški, privzdignil in rekel:

»Mir s teboj, stric Jožef.«

»Mir tudi s teboj, Juda,« mu je odgovoril moški.

Za hip se je zadržal pri otrocih. Prijazno je potrepal dečka po ramenih in se nasmehnil deklici, ki je še naprej čepela in je od spodaj samo gledala vanj z velikimi črnimi očmi.

»Tudi s teboj, Sara,« ji je rekel.

Krenil je dalje. Šel je počasi, potopljen v premišljevanje. Otroka sta zasukala glavi in se ozrla za njim.

Ustavil se je pri vratih v zidu. Preden je stopil skozi, je za hip zaprl oči in zašepetal: »Baruh ata Adonaj, Elohejnu, meleh ha olam.«¹ To je bila ena izmed berak,² ki so jih

¹ »Bodi blagoslovljen, Gospod, naš Bog, kralj stvarstva ...« je uvodna formula v judovske zahvalne molitve (op. prev.).

² Molitev za blagoslov ali zahvalo Bogu (op. prev.).

izrekli čez dan, ob različnih prilikah; to si moral izreči, preden si naredil pomemben korak. Potem je odrinil škripava vrata, ki jih je dobro poznal. Sam jih je nekoč iztesal.

Za vrati je našel prijetno senco in aromatični vonj po listju in travi, segrelih od sonca. Ob zidu si po ozkem prehodu prišel na vrt. Nad njim so se kot streha širile veje mogočne sikomore. Izza debla, prekritega z grčami, se je videl majhen trg. Sonce je skozi listje uhajalo k tlom in sejalo trepetave lise svetlobe. Nekoč, ko je bil še otrok, se mu je zdel ta trgec velik – na njem se je dalo igrati. Danes se mu je zdel smešno majhen.

Človek, ki je ležal na ležišču pod drevesom, je bil kljub vročini pokrit s progasto deko. Že od daleč si slišal njegov težki, sopečni dih. Jožef se je približal ležečemu, sklonil se je nadenj. Stari mož je dremal. Beli, zredčeni lasje so mu vstajali nad lobanjo kot puh, ki ga dviga veter. Usta, v katerih mu je ostalo le še nekaj zob, je imel razprta, ustnice so se izgubljale v beli bradi. Roke z izstopajočimi žilami so mu počivale na deki in rahlo trepetale. Starec je imel na roki debel, grobo izdelan prstan, prevezan z nitko, da mu ne bi zdrsnil s prsta.

Odmaknil se je, se usedel na nizki stolček, odločen, da bo potrpežljivo počakal, da se speči zbudi. Naokrog je bilo vse tiho, niti v listju ni nič zašelestelo. Ptiči so zaspali v vejah. Na soncu so se greli kuščarji, nepremični, kot bi bili narejeni iz gline. Tu in tam so se nenadoma zganili in so hitro, brez najmanjšega glasu, stekli z enega kraja na drugega, kjer so spet negibno otrpnili. Samo škržati, skriti v travi, so odmerjali čas s svojim cvrčanjem. Oprl je dlani na široko razstavljena kolena in začel recitirati drugo berako: »Blagoslovljen bodi, večni Gospod, Vladar stvarstva, ker pošiljaš svojemu ljudstvu tišino, da lahko mislimo nate in slavimo Tvojo voljo ...«

Od malih nog je imel rad tišino. Tišina ga je nagovarjala razločneje kot zvoki. Zahtevala je vedno eno in isto: naj

čaka. Poleg je teklo življenje – nemirno in hrupno. Toliko nepotrebnih besed je bilo izrečenih, toliko nepremišljenih pritožb, toliko zagotovil, ki niso v resnici nič pomenila ... Ždel je v tem toku s svojo tišino, kot kamen v strugi potoka. Čakal je – čeprav pravzaprav ni vedel, na kaj čaka. Čakal je na to, kar naj bi mu sporočila tišina.

Vsak večer – ko je minila pripeka – so se na trgu za vasjo oglasili bobni in flavte. Mladina se je shajala na zabavo in ples. Tja so tekali tudi Jožefovi mlajši bratje. Od daleč so k njemu prihajali veseli glasovi, smeh, ploskanje ...

Nikoli ni šel skupaj z brati. To ni pomenilo, da ga sploh ni vleklo k zabavi. Bil je vendar mlad fant. Doživljal je trenutke skušnjave. Klic tišine se je boril s klicem srca. Toda tišina je vedno zmagala.

Dnevi so mu minevali pri delu v delavnici. Delo so prekinjali trenutki recitiranja berak. Na sabat, na dan skupne molitve, je hodil v sinagogo. Kadar je bil na vrsti za branje, si je nataknil talit,³ vstal z mesta, se približal odru, vzел iz rok hazana⁴ sveti zvitek Tore na lesenem valju. Z donečim glasom je prebiral svojo parašo,⁵ z obrazom obrnjen proti kraju, kjer se je dvigal še vedno nedokončani tempelj.

V delavnici je imel vedno veliko dela. Nikoli ni zmanjkalo ljudi, ki so prihajali z naročili. Daleč naokrog je bil znan po svoji zanesljivosti in spretnosti. Pri tem pa za delo ni zahteval veliko. Ko se je dogovarjal z naročnikom, ni nikoli barantal. Vedeli so, da je, ko je določil ceno, ta ustrezala pravi vrednosti materiala in skromnemu plačilu za delo. Držal se je tudi obljubljenega roka.

V njegovi delavnici je vedno pel oblič in trkalo kladivo. Pogosto so se razlegali tudi otroški glasovi. Čeprav je bil

³ Molitveni šal (op. prev.).

⁴ Pevec, kantor, ki vodi skupinsko molitev (op. prev.).

⁵ Odlomek iz Tore, ki so ga v sinagogi brali med prazniki in v postnem obdobju (op. prev.).

sam molčečen človek, je imel rad otroke in se je z njimi rad pogovarjal. Otroški svet ga je zanimal bolj od sveta odraslih. V delavnici je bila vedno gručica malih gledalcev. Gledali so ga, kako dela, spraševali so ga, on pa jim je odgovarjal. Včasih je poklical kakšnega fantka, dal mu je v roko žagico ali oblič. Kazal mu je, kako naj ju drži, kako naj rokuje z orodjem. Dal mu je obdelati kos lesa. Včasih je hvalil in naklonjeno trepljal spretnega učenca, včasih je odkimaval in mu razlagal, kaj je naredil narobe. Vsi otroci v vasi so mu pravili stric. Sicer pa mu je ta naziv pripadal kot najstarejšemu predstavniku rodu.

Vrata, skozi katera je prišel, so zaškripala. Na stezi ob steni je zagledal dva moška, ki sta se mu približevala. Šla sta počasi, resno, oblečena v bogata, tuja oblačila, njuni bradi pa sta bili pristriženi drugače kot pri vseh ostalih. Na njunih plaščih ni bilo resic – cicita,⁶ ki jih predpisuje Postava. Oba sta pripadala njegovemu rodu, ampak sta pred leti zapustila rodno vas in se preselila daleč, v Antiohijo. Postala sta bogata trgovca. Danes sta prišla na obisk v rodno gnezdo.

Poklonila sta se Jožefu in vrnil jima je poklon.

»Mir z vama.«

»Mir s teboj. Gotovo si Jožef, Jakobov sin?« je vprašal eden od prišlekov.

»Tako je, kot praviš.«

»Včeraj sva govorila s tvojim očetom. Želel je, da se vrneva, da pogovor dokončamo v tvoji prisotnosti. Ampak on, vidim, spi.«

»Ne upam si ga zbuditi.«

»Govoriš, kot bi bil deček,« se je zasmel drugi trgovec. »Pa si vendar že zdavnaj odrasel in prvorojenec rodu. Prav zato sva prišla, da se pogovoriva o tebi.«

⁶ Rese ali čopki na molitvenem šalu (op. prev.).

Težki dih spečega je postal neenakomeren in hrapav. Odrpta usta so se zaprla, prek obraza mu je šinil krč kakor od bolečine. Tancene veke so se počasi privzdignile in razkrile svetle oči. Starec je najprej gledal, kot da ne bi dojemal, kaj vidi pred sabo. Toda pri priči se mu je na obrazu pokazal izraz začudenja.

»Ah, vidva sta? Sta prišla? Še dobro, še dobro. Je tudi Jožef tu?«

»Sem, oče.«

Starec je s kretljivo pokazal sina trgovcema.

»Sta ga že spoznala? To je Jožef, moj najstarejši sin.«

Sklonila sta glavi, kot bi ga šele zdaj pozdravljala.

»Čeprav je še mlad, mu želiva izkazati spoštovanje kot bodočemu poglavarju rodu,« je dejal eden od trgovcev. V njegovem glasu ni bilo ponižnosti. Morda je bilo celo za kanček zaničevanja. Ta človeka sta delovala bogata. Na njunih prstih so se lesketali prstani, dragoceni in lepi, izdelani skrbneje kot ta, ki je krasil Jakobovo dlan. Imela sta tudi zlati verigi okrog vratu, na njihju pa so viseli trgovski pečati. Ta, ki je govoril zdaj, je imel tudi zlat trak v laseh in obroček v ušesu. »Seveda,« je nadaljeval, »rodovne zadeve danes niso več tako važne kot nekoč. Rodovi so se raztepli po svetu ...«

»Toda nismo pozabili na zadeve rodu,« ga je prekinil drugi trgovec. »To, kar se je zgodilo pred kratkim ...«

Jakob je visoko privzdignil obrvi.

»Še enkrat nam povej.«

»Verjetno vsi dobro veste za to. Mislim na umor Mariaminih sinov.« Kupec, ki je zdaj prevzel besedo, je bil oblečen manj vpadljivo od svojega tovariša. Imel je suh, podolgovat obraz, oči obdane z mrežico gub. Njegovi lasje so imeli rdeč lesk. »Spretno je izvedel stvar, vsenaokrog je razglasil njuno krivdo. Skoraj v joku je tožil, da sta kovala splotko proti lastnemu očetu. Tako mu je uspelo nahujskati ljudstvo Jerihe, da je bilo pripravljeno kamenjati vsakogar,

ki bi se izkazal za zagovornika mladih kraljevičev. Takrat ju je prepeljal v Sebasto⁷ in ju dal zadaviti.«

»Tako je ugonobil ves rod Hasmonejcev,« je dodal prvi prišlek. »Kraljevski rod. Kdo mu lahko zdaj odvzame krono judejskega kralja? Lahko je za svojega naslednika določil sina arabske priležnice.«

Zavladala je tišina, v kateri je bilo slišati glasnejše cvrčanje škržatov. V tej tišini je zazvenel zadihani Jakobov glas:

»Vse to je res prišlo do nas. Ampak kaj ima to skupnega z našim rodом?«

Trgovca sta se pomenljivo spogledala.

»Poročali so nama,« je rekel ta s suhim obrazom, »da je Herod svojim vohunom ukazal, naj natančno poizvejo o našem rodu. Oba z Menahemom,« je pokazal na spremljevalca, »sva se prepričala, da se neki sumljivi ljudje motajo okoli najinih domov.«

»Tukaj se ni motal nihče,« je rekel Jakob. V glasu starega patriarha je zazvenel ponos. »Mi smo sveti rod. Najvišji bdi nad nami. Če bi se kdo hotel obrniti proti nam, bi nam ves Izrael stal ob strani.«

Trgovca sta se ironično nasmehnila.

»Ne bodi preveč prepričan o tem, Jakob,« je rekel Menahem. »Zdi se ti, da še vedno živimo v časih, ko so se dogajali čudeži, Najvišji pa je na vsakem koraku skrbel za Izraelovo ljudstvo. Ampak to so stari časi, o katerih se govori samo še po sinagogah. Naš rod je bil nekoč pomemben. Bil je kraljevski rod. Od tedaj so minila stoletja. Rod se je porazgubil. Nekateri so imeli srečo, drugi so obubožali ... Vi, ki ste ostali tukaj, ste kot otok starih spominov. Večkrat sem dejal Fiabi,« je pokazal na trgovca z rdečimi lasmi, »da ne smemo pozabiti, da v Betlehemu še živijo ljudje našega

⁷ Tako je Herod v čast cesarju Avgustu poimenoval mesto Samarija (op. prev.).

rodu. Če bi katera od naših hčera potrebovala moža, bi lahko od tod pripeljali poštenega mladeniča ...«

»Prav tako, kot se je dogajalo v naši zgodovini,« je dodal Fiaba.

»Prav tako,« je nadaljeval Menahem. »Družinske zveze so nekaj lepega. Toda odkar je kralj postal pozoren na naš rod, lahko zadeve postanejo tudi nevarne. Ravno zato sva prišla ...«

»Povejta, kaj bi rada.«

Trgovca sta se spet spogledala. Fiaba je spustil pogled in v zadregi obračal prstane na rokah.

»Bolje bi bilo,« je rekel, »če se rod ne bi držal skupaj, kot se zdaj, ampak bi šli njegovi predstavniki iskat srečo po svetu, tako kot midva ...«

»Rad bi,« je v Jakobovem glasu zazvenela groza, »da bi vsi zapustili Davidovo zemljo?«

»Pozabimo že končno na tega Davida!« je nestrpno izbruhnil Menahem. »Farizeji neprestano govoričijo o nekakšnem Davidovem potomcu. Herodovi vohuni pa samo špičijo ušesa! Nočem izgubiti vsega, kar imam, in še življenja, ker je bil pred stoletji v mojem rodu neki kralj! In tudi on,« je pokazal na Fiabo, »tudi on ne.«

Obmolknil je in spet je zavladala tišina. Jakobove prsi so valovale od hitrega dihanja, usta v beli bradi so drgetala.

»To so brezbožne besede,« je izdaval.

»Ne, ne,« je skušal Fiaba ublažiti Menahemov izbruh. »Ni hotel reči nič brezbožnega. Skrbi ga za rod. Rekel sem mu: Dobro bi bilo, če bi se pripadniki rodu razkropili. Ampak vsi, seveda, ne morejo oditi in jim tudi ni treba. Ti, ki obdelujejo zemljo in so postali pravi amhaarci,⁸ ne bodo nikomur padli v oči. Gre samo za te, ki so si pridobili ugled ...«

⁸ Preprosti ljudje, svobodni vaščani (iz *am ha-arec*, hebr. »ljudstvo zemlje«; op. prev.).

Oba sta se pomenljivo ozrla na mladeniča, ki je sedel ob strani in je vse do zdaj molčal. Jakob je rekel:

»Vidim, da govorita o Jožefu. On je nagar.«⁹

»In ravno s tem se je proslavil,« je rekel Fiaba. »Komaj sva prispela v Jeruzalem, že sva slišala zanj. Govori se, da je najboljši obrtnik v vsej Judeji.« Fiaba je nagovoril Jožefa. »Ali je res, da k tebi prihajajo ljudje od daleč? Da si dobival naročila od kraljevskih uradnikov?«

»Se je že zgodilo,« je priznal.

»Torej sam vidiš,« je Fiaba spet ogovoril Jakoba. »Vohuni za to gotovo vedo.« Spet je nagovoril Jožefa: »Ali imaš med prijatelji veliko farizejev?«

Jožef je odkimal.

»Ne družim se z nobenim farizejem. Najbrž poznam samo te, ki so z naročili prihajali v mojo delavnico.«

»To je dovolj!« se je vmešal Menahem. »Farizejem se je zmešalo, njihova norost pa lahko prinese pogubo celemu ljudstvu. Kujejo zarote, razglašajo nekakšne prerokbe, upirajo se Herodovim ukazom. Enkrat jih je že krvavo kaznoval. Oni pa spet. V bistvu je to moder kralj ...«

»Prekleti Izmaelov potomec!« je zahropel Jakob.

Menahem je nestrpno odmahnil z roko.

»Tudi to so stare zgodbe! Pozabljene zgodbe! Herod skrbi za mir in se zna krasno dogovarjati z Rimljani. To nam vsem koristi. Naj kar bo kralj in on in njegovi sinovi, samo da je mogoče varno kupčevati ...«

»Saj vendar pobija ...« je zamomljal Jakob. »Sam si povedal.«

»Kdo pa dandanes ne pobija? Hasmonejci so prav tako pobijali. Vse urejata nož ali strup. Poznam veliko ljudi, ki se preživljajo samo z mešanjem strupov. In verjemi mi, dobro jim gre!«

⁹ Tesar (op. prev.).

»Lahkoživec je!« se je zgražal Jakob. »Govorijo se ogabne reči o tem, kar se dogaja na njegovem dvoru. Slišal sem, da daje ugrabljati dekleta in celo dečke ...«

»Ti, Jakob, živiš tu, kot bi živel v časih očaka Abrahama,« je rekel Fiaba. Pogladi se je po bradi. »Tako kot na Herodovem dvoru se dogaja po vsem svetu. Enako je pri rimskem cesarju. Takšen je svet. Ne moremo ga spremeniti. Ne moremo se trmasto oklepati starih šeg in se ves čas razburjati. Seveda je pri vsem potrebna zdrava pamet. Znanje in modrost prihajata iz Rima. Ne smemo biti neumnejši od teh, ki vladajo svetu ... Ampak nismo se pogovarjali o tem, kajne? Gre za to, da je Herod postal pozoren na naš rod. Gotovo ne bi prišlo do tega, če ne bi bilo čvekanja farizejev. Zaradi njih je takšen, kakršen je! Ker pa je že prišlo do tega, menim, da kdor priteguje pozornost, zaradi varnosti vsega rodu,« je poudaril zadnje besede, »ne bi smel ostati tukaj v Betlehemu ... Misliva, da bi moral Jožef oditi od tod. Naj gre z nama v Antiohijo. To je lepo, veliko, bogato mesto. Našla mu bova delo, oženila ga bova. Zakaj se še ni poročil? Moški njegovih let bi moral biti že oče.«

Jakob ni odgovoril, temveč je močno zatisnil usta in zmajal z glavo. Fiaba je prenesel pogled na Jožefa. Mladič je naredil hitro kretnjo, ki ni pojasnila ničesar. Ni mu bilo lahko pojasniti te zadeve. Oče je pritiskal nanj, zahteval, naj se končno odloči. Vsa družina se je razburjala. Najstarejši sin, bodoči glavar rodu ... »Kaj čakaš?« so ga spraševali. »Na kakšno kraljično? Ali v Judeji ni dovolj lepih deklet? Lahko bi si jo izbral celo izmed hčera duhovnikov.« Čeprav so mu vsi prigovarjali, pa je še naprej odlašal.

»Dregnila sta v bolečo točko,« je rekel Jakob. V njegovem drhtečem glasu sta pozvanjali zamera in užaljenost. »Kmalu bo dopolnil štiriindvajset let. Zadnji čas, da se odloči!«

»Odločil se bo, ko bo odpotoval z nama,« je rekel Fiaba. »Videl bo nekaj sveta, razgledal se bo naokrog. Zagotovo ti

bova našla ženo,« je pomežiknil Jožefu, »tako lepo kot bogato ...«

Jožef je molčal. Spet je zavladata dolga tišina.

»Reci, kaj misliš o vsem tem, kar sta povedala Menahem in Fiaba?« je Jožef zaslišal Jakobov hreščeci glas.

Spet je z roko naredil nedoločno kretnjo. Sploh mu ni bilo do tega, da bi zapustil rodno vas. Tukaj je vladala tišina, on pa je imel tišino tako rad! V tišini je čas tekkel neopazno. Prihajali so trenutki upiranja in nepotrpežljivosti, toda potem se je spet vračal mir. Kot težko breme mu je ležala na prsih zavest o zameri, ki jo je do njega gojil oče. Vseeno pa je nad njo pretehtalo prepričanje, da Vsemogočni zahteva to čakanje. Kaj bo, če bo prisiljen oditi in se bo ravno takrat izpolnilo to, na kar je čakal že leta?

»Ne zdi se mi prav, da bi odpotoval z njima,« je rekel. »Ne verjamem v strahove, o katerih govorita. Tisti svet me sploh ne privlači.«

»Povsem si pobebavil na tem vašem betlehenskem dvorišču!« je zasikal Menahem.

»Ne jezi se, Menahem,« je Fiaba kot vedno skušal z vlučnostjo popraviti nestrpne izbruhe svojega spremljevalca. »Tako govori, ker ne ve, kakšen je svet. Gotovo misliš,« se je obrnil k Jožefu, »da smo pozabili na vero, na čistost, na Postavo? Res je, da nismo kot ljudje tukaj. Živimo med goji,¹⁰ ne smemo se preveč razlikovati od njih. Zakaj bi odvrčali ljudi od sebe? Toda pri sebi doma se držimo zakonov. Pravim ti: Pojdi z nama.«

»Tudi jaz ti to pravim,« je Menahem spravljivo prevzel besedo. »Kaj te zadržuje tukaj? Dober nagar, kot si ti, se bo povsod znašel in si ustvaril ugled.«

»Celo boljše boš zaslužil pri nas. Bolj te bodo cenili in ti več plačali. Pri nas lahko marsikaj kupiš za denar.«

»Ne želim si bogastva,« mu je odgovoril Jožef.

¹⁰ Judovski izraz za Nejudje (op. prev.).

»Bogastvo dokazuje, da Najvišji bdi nad teboj,« ga Fiaba ni nehal pregovarjati.

»Vendar je Najvišji Jobu vzel vse ...«

»Ne bom se pregovarjal s tabo, ne poznam tako dobro knjig. Toda saj v sinagogi pogosto pravijo, da Najvišji ne pomaga grešnikom. Mar ti sodiš drugače?«

»Najvišji zahteva, da pomagamo revežem.«

»Reveži so, če niso grešniki, tepci in lenuhi!« mu je Menahem spet segel v besedo. »Iz takšnih tepcev in lenuhov so si farizeji naredili zaveznike. Govoričijo jim o mesiji, češ da bo prišel in bo vsakomur dal bogastvo. Kar tako – brez dela! S takšnim čvekanjem pa ljudstvo pehajo v upore. Če boš tudi ti tako govoril, te bo dosegla Herodova roka. To pa bo plačal ves narod.«

»Da, potem lahko izgine ves narod,« se je v prej mirnem Fiabovem glasu oglasila strast. »Zato moraš oditi!« Obrnil se je k staremu patriarhu. »Jakob, ukaži mu, naj gre!«

Jakob se je dostojanstveno gladil po beli bradi. Zdaj, ko se je celo obvladani Fiaba začel razburjati, se je starešina rodu po vsem videzu spet pomiril.

»Si slišal vse to?« je vprašal sina. Jožef je prikimal. Jakob se je še naprej gladil po bradi in povzel besedo: »Ni mi bilo všeč, kar sta rekla. Ne, ni mi bilo všeč. Toda v njunih besedah je zrno resnice. Kmalu bom umrl. Ti si moj najstarejši sin. Nekoč boš glava rodu. Če bi Herod zares postal pozoren na naš rod in poslal sem svoje vojake – potem nočem, da bi te našel tukaj. Strinjam se, da moraš oditi. Zahtevam to. Herod je star, kmalu bo umrl. Takrat se boš vrnil ...«

V Jožefu se je odpor do očetove zahteve spopadal s spoštovanjem do očeta. Nikoli do tedaj se ni naravnost uprl njegovemu ukazu. Ko je oče vztrajal, da naj se oženi, ga je prosil samo, naj mu pusti preložiti odločitev. »Dovoli mi, oče,« je pravil, »da najdem tisto, ki jo čakam ...« Toda tokrat ni mogel več odlašati. Moral se je podrediti ali pa očetu naravnost nasprotovati. S spoštovanjem je gledal shujša-

ni, upadli očetov obraz. Spomnil se je, kakšen je bil videti nekoč – oblasten in mogočen. In vedel je, kako ga ima rad. Zavedal se je, kako velika žrtev je za Jakoba to, da ga pošilja v svet zdaj, ko se mu bliža smrt. Očetje želijo umreti med svojimi otroki, jim nameniti svoje poslednje besede. Pa vendar, je pomislil, če si oče, je to največja žrtev: da izgubiš tega, ki ti je najdražji, se odrečeš njegovi prisotnosti ob smrtni uri, ne moreš položiti rok na njegovo glavo in mu predati dediščine ... Mar se je mogoče upirati spričo takšne žrtve? Nizko je sklonil glavo. Rekel je:

»Če boš tako ukazal, oče, bom odšel.«

»Takšna je moja volja ... Vendar to ne pomeni, da bi rad, da greš z njima. Preden se odločiš, kam boš odpotoval, bi rad, da prosiš za dober nasvet. Je nekdo, ki ti ga lahko da ...«

»Povej mi, kdo je to, oče.«

»Naš rod se je nekoč s sorodstvenimi vezmi povezal z rodом duhovnikov. Zadnji predstavnik tega rodu živi tam, za gorami ...« mu je z izsušeno roko pokazal smer. »To je star človek, komaj kaj mlajši od mene. Ime mu je Zaharija, Aramov sin. Od nekdanj je veljal za modrega in pobožnega. Mislim, da je še vedno takšen. Pojdi k njemu, takoj jutri odrini na pot. Obišči ga in ga prosi za svet ...«

»Zgodilo se bo, kot želiš.«

Jakob je iztegnil roke predse in jih položil sinu na rame. Tako sta si krajši čas stala nasproti, njune ustnice pa so se premikale v brezglasni molitvi.